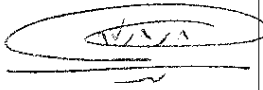
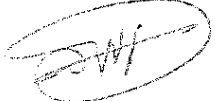

شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی ایران

دستور العمل رعایت الزامات HSE در قرارداد پیمانکاران

شماره: ۲۱۷۰۰۰۲

تصویب کننده	تائید کننده	تنظیم و تدوین کننده	شرح بازنگری	تاریخ تصویب / بازنگری
معاون وزیر و مدیرعامل	مدیریت ایمنی، بهداشت و محیط زیست	امور سازمانی		۱۳۸۷ / ۸ / ۸
				

فهرست

۲	۱- مقدمه
۲	۲- هدف
۲	۳- دامنه کاربرد
۲	۴- مراجع
۲	۵- مسئولیت ها
۵	۶- شرح کار
۱۳	۷- تاریخ تصویب و اجرا
۱۴	پیوست ۱: اسناد مناقصه برای قراردادهای کوچک
۱۵	پیوست ۲: اسناد مناقصه برای قراردادهای متوسط / بزرگ
۱۸	پیوست ۳: عناوین جلسه اعلام شروع به کار
۱۹	پیوست ۴: الزامات در زمان برچیدن کارگاه
۲۰	پیوست ۵: معیارهای ارزیابی شرکت کنندگان در مناقصه از دیدگاه HSE

۱- مقدمه

در راستای کنترل خطرات ناشی از فعالیت پیمانکاران، مدیریت HSE شرکت ملی پالایش و پخش با تهیه این مجموعه، راهکارهایی را جهت مدیریت HSE پیمانکاران و ملزم نمودن آنها به رعایت مقررات HSE ارائه نموده است. امید است با رعایت الزامات HSE مطروحه در این دستورالعمل در زمان-های برگزاری مناقصه، اجرا و اتمام قرارداد؛ موجبات سلامتی کارکنان، کاهش حوادث، بیماری ها، خسارات مالی، زیست محیطی و انسانی فراهم گردد.

۲- هدف

برگزاری مناقصات و اعطای قرارداد به پیمانکاران اجرایی با رعایت الزامات HSE

۳- دامنه کاربرد

شرکت ملی پالایش و پخش و شرکتهای تابعه

۴- مراجع

- اعطای قرارداد به پیمانکار در شرکت شل
- دستورالعمل اجرایی مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست پیمانکاران شرکت ملی نفت ایران - ۱۳۸۵
- دستورالعمل ایمنی پیمانکاران - اداره کل ایمنی و آتش نشانی وزارت نفت - ۱۳۸۱
- قانون برگزاری مناقصات - ۱۳۸۳

۵- مسئولیت ها

۵-۱- مسئولیت های شرکت

به شرکتهای پیمانکاری که کارکنان آنها آموزش های کافی و مؤثر ایمنی ندیده باشند، کار واگذار نخواهد شد. در این رابطه مسئولیت های شرکت به عنوان کارفرما شامل موارد زیر می باشد:

- تعیین اهداف و الزامات موضوع پیمان
- تهیه اسناد HSE مناقصه و اجرایی نمودن الزامات HSE مندرج در اسناد مذکور
- تعیین و معرفی ناظر HSE و نظارت بر عملکرد پیمانکاران در زمینه HSE به منظور شناسایی خطرات، جلوگیری از بروز حوادث، آسیب ها و آلودگی های زیست محیطی احتمالی
- مسئولیت اصلی تمام جنبه های بهداشتی، ایمنی و زیست محیطی پیمانکار بر عهده مدیریت شرکت / منطقه مربوطه است. بر این اساس کارفرما موظف است مفاد این دستورالعمل را که

در آن تمامی جزئیات HSE و مسئولیت‌های پیمانکار تشریح شده را در اختیار پیمانکار قرار داده و در خصوص موارد مطروحه توافق حاصل نماید.

- کمک به پیمانکاران در خصوص اجرای تعهدات مرتبط با آموزشهای تخصصی مورد نیاز
- الحاق یک نسخه از این دستورالعمل به قرارداد پیمانکار
- توقف و یا درخواست اصلاح کار پیمانکار در صورت عدم رعایت مقررات و دستورالعملهای HSE، بدیهی است خسارت ناشی از عدم رعایت مقررات HSE برعهده پیمانکار می‌باشد.
- تبیین حدود کار به انضمام خطرات HSE شناسایی شده در محدوده فعالیت پیمانکار و اقدامات کنترلی انجام شده به پیمانکاران
- ارزیابی پیشنهادات پیمانکار از نظر شناسایی خطرات، برنامه مدیریت ریسک پیمانکار و اطمینان از اثربخشی این اقدامات
- بازرسی ابزار، مواد، تجهیزات، دستگاه‌ها، تاسیسات، روش‌ها و ساختار پیشنهادی پیمانکار با هدف کنترل ریسک آنها و اطمینان از سلامت افراد، اموال و محیط زیست در زمان بکارگیری و برچیدن آنها
- ممیزی از عملکرد HSE پیمانکار و اطمینان از مهارت و صلاحیت کارکنان پیمانکار
- ایجاد هماهنگی در برنامه‌های مقابله با شرایط اضطراری پیمانکار با برنامه شرکت
- در کنسرسیوم‌ها و زمانی که چندین پیمانکار با هم مشغول فعالیت هستند در قرارداد باید به طور شفاف مشخص شود که آیا پیمانکارها مسئولیت تهیه دستورالعمل‌ها و نظارت بر آنها را بر عهده می‌گیرید یا نه؟ در صورتیکه پیمانکار اصلی (مادر) این مسئولیت را بپذیرد نحوه سازماندهی آن باید ذکر شود. در غیر این صورت تمامی موارد (تهیه دستورالعمل‌ها و نظارت بر اجرای HSE پیمانکاران فرعی) بر عهده کارفرما خواهد بود.

تذکر: در کنسرسیوم‌ها از تقسیم کار به فعالیت‌های کوچکتر و نیز تقسیم مسئولیت‌های HSE بین گروه‌های مختلف به طوری که هر گروه مسئول بخشی از امور HSE باشد، بایستی پرهیز شود.

۲-۵- مسئولیت پیمانکار

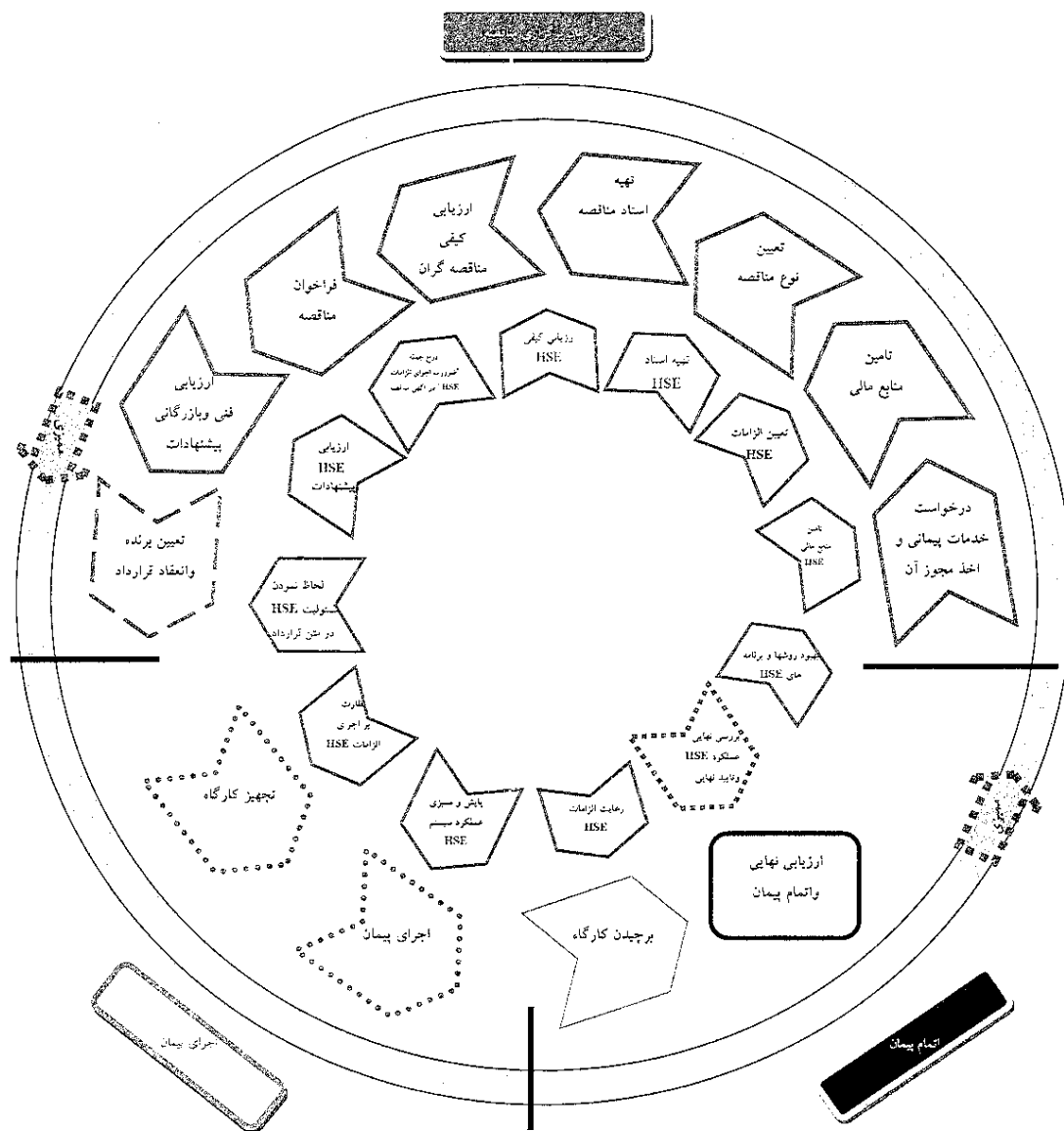
پیمانکار مسئولیت تامین الزامات HSE فعالیت‌های خود و وظایف زیر را برعهده دارد:

- ارائه آموزش‌های لازم به کارکنان و تضمین آموزش HSE، تجهیز نمودن و سرپرستی ایشان
- تضمین آموزش HSE پیمانکاران فرعی توسط پیمانکار اصلی

- پیروی کامل از قوانین، خط مشی های HSE کارفرما، دستورالعمل ها، استانداردها و روش های اجرایی مرتبط و یا مواردی که به تایید کارفرما رسیده باشد.
 - تهیه ابزارآلات، تجهیزات و یا دستگاه های مورد نیاز به نحوی که در طراحی و ساخت آنها خطرات HSE شناسایی و کنترل شده باشند. تعمیر و نگهداری مناسب آنها و کنترل ریسک ناشی از بکارگیری و یا عدم استفاده از آنها
 - تهیه وسایل و تجهیزات حفاظتی مورد نیاز و اطمینان از استفاده صحیح و بی خطر آنها
 - تدوین دستورالعمل ها و روش های ایمنی، برنامه بهداشت صنعتی و کنترل هرگونه مواجهه افراد با عوامل زیان آور (اعم از فیزیکی، شیمیایی، بیولوژیکی و ارگونومیک)
 - استقرار نظام مدیریت HSE به نحوی که خط مشی و استراتژی ایشان همسو با خط مشی و استراتژی HSE کارفرما باشد و تعهد به اجرایی نمودن الزامات HSE
 - اطلاع از خطرات واحدهای عملیاتی مجاور و تغییر شیوه عملیات بنا بر درخواست کارفرما در صورت مشاهده خطر در محل کار پیمانکار
 - پیروی از مقررات و آیین نامه های صادره از سوی مراجع ذیصلاح دولتی، سازمان های حرفه ای و یا دیگر سازمانهای رسمی و مسئول در کشور در رابطه با بهداشت، ایمنی و محیط زیست
 - گزارش فوری تمام رویدادها، حوادث، آسیب ها، شبه حوادث، بیماری های شغلی و آلودگی های محیطی ناشی از انجام فعالیت ها مطابق با دستورالعمل گزارش حوادث و ارسال گزارشات دوره ای مطابق با درخواست واحد HSE کارفرما
 - تعیین ساختار سازمانی واحد HSE مطابق با قرارداد که در آن ناظر، بازرس و یا بازرسین HSE مشخص شده و معرفی آنها به کارفرما به صورت کتبی
- تبصره: صلاحیت کار ناظر، بازرس / بازرسین HSE پیمانکار باید به تایید واحد HSE کارفرما برسد.
- مسئولیت آموزش HSE کارکنان، اعمال مدیریت ریسک، استفاده اجباری از وسایل حفاظت فردی مناسب و دیگر الزامات نظام مدیریت HSE بر عهده ناظر HSE به عنوان نماینده HSE پیمانکار می باشد. محول نمودن وظایف دیگر به ناظر HSE ممنوع می باشد.

۶- شرح کار

نمودار ۱ مراحل مختلف برگزاری مناقصات مطابق با قانون مناقصات مصوب مجلس شورای اسلامی و الزامات HSE را در زمان برگزاری مناقسه، اجرای قرارداد و اتمام قرارداد به تصویر کشیده است.

(همراه با الزامات HSE)

نمودار ۱ : مراحل مختلف برگزاری مناقصات

مراحل کار عبارتند از:

- ۱- برگزاری مناقصات تا انعقاد قرارداد
 - ۲- از انعقاد قرارداد تا اتمام عملیات موضوع پیمان
 - ۳- از برچیدن کارگاه تا اتمام قرارداد و تسویه حساب نهایی
- ۱-۶- مرحله اول: برگزاری مناقصات تا انعقاد قرارداد
- این مرحله به ترتیب شامل موارد زیر می‌باشد:
- ۱- درخواست واحد متقاضی مناقصه: درخواست واحد متقاضی به انضمام شرح کار اولیه و اخذ مجوز برگزاری مناقصه و اعطای قرارداد اخذ می‌گردد.
 - ۲- تامین منابع مالی HSE: درخواست واحد متقاضی می‌بایست از سوی امور مالی به واحد HSE ارجاع و برآورد هزینه های HSE درخواست گردد. سپس واحد HSE براساس موضوع پیمان و نوع قرارداد، هزینه های HSE را برآورد و نتیجه را به امور مالی یا پیمانها اعلام می‌نماید.
- توجه: تامین منابع مالی HSE با توجه به اولویت های آن می‌بایست درصد ثابتی از کل حجم قرارداد باشد در این رابطه پیشنهاد تا ۵٪ از کل قیمت قرارداد می‌باشد.
- ۳- تعیین استراتژی، اهداف و الزامات HSE قراردادها: قبل از ارائه اسناد مناقصه به پیمانکاران، می‌بایست استراتژی قرارداد، اهداف و الزامات HSE از سوی کارفرما تعیین شده باشد.
- ۱-۳- استراتژی قرارداد: در تبیین استراتژی قرارداد مشخص می‌شود که وظایف مرتبط با HSE به چه شکل میان کارفرما و پیمانکار تقسیم می‌شود. این تقسیم وظایف به عوامل زیر بستگی دارد:

• حجم قرارداد شامل:

- قراردادهای کوچک

- قراردادهای متوسط / بزرگ

• سطح ریسک عملیات و موضوع پیمان شامل:

- ریسک پایین

- ریسک متوسط

- ریسک بالا

مسئولیت برآورد اولیه سطح ریسک موضوع پیمان بر عهده واحد HSE کارفرما می باشد. برآورد میزان ریسک کلی موضوع پیمان، موضوعی کاملاً ضروری و حیاتی است زیرا با توجه به سطح ریسک قرارداد، نحوه تقسیم وظایف HSE بین کارفرما و پیمانکار مشخص می گردد. علاوه بر این، برنامه شناسایی و ارزیابی کلی خطرات و ریسک های موضوع پیمان برای ارائه پیشنهادات HSE به پیمانکار کمک شایانی نموده و می تواند هنگام شروع قرارداد یا طرح به عنوان یک منبع اطلاعات جهت ارزیابی و مدیریت ریسک استفاده گردد. نتیجه ارزیابی ریسک می تواند در قالب ماتریسهای ریسک نشان داده شود. (پیمانکار می تواند از راهنمای مدیریت ریسک شرکت ملی پالایش و پخش به شماره ۸۷۰۶۲۲۰۳ به عنوان الگو استفاده نماید).

در کلیه موارد چنانچه کارفرما اطمینان یابد که پیمانکار از صلاحیت های لازم نظیر سوابق، حسن شهرت و تایید توسط مجامع بین المللی برخوردار است، می تواند مدیریت اجرای HSE قرارداد را به وی واگذار نموده و کارفرما صرفاً بر اجرای آن نظارت نماید. بدیهی است کلیه پیمانکاران دسته دوم (فرعی) که زیرمجموعه پیمانکاران اصلی طرف قرارداد هستند سیستم مدیریت HSE آنها باید با سیستم مدیریت HSE پیمانکار اصلی همسو باشد.

جدول ۱: تعیین استراتژی قرارداد

معاملات بزرگ	معاملات متوسط	معاملات کوچک	حجم معاملات
			سطح ریسک قرارداد
اول	اول	اول	ریسک پایین
دوم	دوم	اول	ریسک متوسط
دوم	دوم	دوم	ریسک بالا
توجه: حجم معاملات براساس مصوبه هیئت وزیران که در هر سال اعلام می گردد تعیین می شود			

۲-۳- اهداف: اهداف HSE کارفرما که پیمانکار ملزم به توجه نمودن و تلاش برای دستیابی به آنها می باشد شامل موارد زیر است:

- اعمال مدیریت ریسک

▪ کنترل حوادث و پیشگیری از آسیب های وارده به تجهیزات، بیماریهای شغلی و آلودگی های زیست محیطی

۳-۳- الزامات HSE: براساس الزامات مطروحه در راهنمای استقرار و توسعه نظام مدیریت HSE، فرم شماره ۱ مندرج در پیوست ۱ به عنوان اسناد مناقصه برای قراردادهای کوچک و فرم شماره ۲ مندرج در پیوست ۲ به عنوان اسناد مناقصه برای قراردادهای بزرگ طرح ریزی شده که می بایست به امضای پیمانکار و کارفرما برسد.

۴- تهیه اسناد HSE مناقصه: در این مرحله اسناد HSE مناقصه توسط رئیس/ مدیر HSE کارفرما تهیه شده و به اسناد مناقصه کمیسیون مناقصات/ امور قراردادها الحاق می شود. در اسناد HSE مناقصه می بایست موارد ذیل آورده شود:

- اهداف، استراتژی و الزامات HSE قرارداد
- شرح کلی خطرات، اقدامات کنترلی مورد نیاز و مشخصات فنی اجرای قرارداد یا تامین کالا
- تعیین استانداردها، مقررات و مراجع مورد پذیرش درخصوص HSE
- تعیین فضا، فرایندها، تجهیزات، مناطق خطرناک و فعالیت هایی که می توانند در صورت عدم رعایت استانداردها و دستورالعمل های مربوطه حادثه آفرین باشد.

توجه: ضروری است کلیه تمهیدات و اقدامات پیشگیرانه و کنترلی مورد نظر کارفرما اعلام شود تا بر اساس آن شرکت کنندگان در مناقصه، هزینه های مرتبط با HSE را در کنار سایر هزینه های اجرای قرارداد برآورد نمایند. علاوه بر این در صورت تخطی پیمانکار از موارد تعریف شده، تعیین میزان جرائم مالی و اعمال آن آسان تر خواهد بود.

۵- ارزیابی کیفی HSE شرکت کنندگان در مناقصه: در این مرحله می بایست اسناد HSE مناقصه، سوابق و عملکرد HSE شرکت کنندگان در مناقصه، در قراردادهای گذشته بررسی و در صورت نداشتن وضعیت مطلوب از شرکت در مناقصه کنار گذاشته شوند. رئیس/ مدیر HSE کارفرما مدارک دریافتی از پیمانکاران را مورد بررسی قرار داده و بعد از تعیین امتیازات، آنها را رتبه بندی و اسامی شرکت کنندگان در مناقصه که از لحاظ HSE صلاحیت شرکت در مناقصه را دارند به کمیسیون مناقصات اعلام و نتایج را پیگیری می نماید.

توجه: بدیهی است وضعیت مطلوب براساس معیارهای HSE و توسط کارفرما تعیین می گردد. نمونه ای از معیارهای ارزیابی در پیوست ۵ ارائه شده است.

۶- فراخوان مناقصه: اسناد HSE مناقصه که در بالا توضیح داده شد همراه با دیگر اسناد مناقصه بین شرکت کنندگان توزیع می گردد، در آگهی مناقصه می بایست جمله "اجرای الزامات HSE ضروری است" درج گردد.

۷- جمع آوری و دریافت پیشنهادات: با توجه به اینکه پیشنهادات شرکت کنندگان در مناقصه در قالب ۳ پاکت شامل تضمین، فنی بازرگانی و قیمت به کارفرما تحویل داده می شود، پیشنهادات HSE باید تحت عنوان اسناد HSE شرکت کنندگان در مناقصه با توجه به این دستورالعمل در قالب پاکت فنی بازرگانی به کارفرما اعلام گردد.

۸- گشایش پیشنهادات و ارزیابی HSE: ارزیابی پیشنهادات HSE شرکت کنندگان در مناقصه با توجه به اسناد HSE ذکر شده در این دستورالعمل صورت می گیرد و در صورت عدم ارزیابی کیفی پیمانکار در مراحل قبلی، لازم است که در همین مرحله براساس ارزیابی کیفی پیمانکار نیز صورت گیرد. بدیهی است ارزیابی HSE لزوماً می بایست پیش از گشودن پاکت پیشنهاد قیمت انجام گیرد و پاکت پیشنهاد قیمت شرکت کنندگانی که در ارزیابی HSE پذیرفته نشده اند نباید باز گردد و به همان صورت بسته بازگردانده شود. لذا ارزیابی های مالی صرفاً بعد از اعلام نتایج ارزیابی های HSE صورت می گیرد. پس از انجام ارزیابی های HSE نتایج بررسی و امتیازها به کمیسیون مناقصات اعلام می گردد. در نهایت کمیسیون مناقصات با توجه به نتایج بررسی HSE، پیشنهاد فنی بازرگانی و مالی، برنده مناقصه را اعلام می نماید. در این مرحله با توجه به نوع مناقصه و وظیفه مدیریت HSE به شرح ذیل می باشد:

الف- مناقصات یک مرحله ای: در این نوع از مناقصات کلیه پاکتهای پیشنهادی شرکت کنندگان در یک جلسه باز می گردد و در همان جلسه ارزیابی فنی بازرگانی و سپس مالی پیشنهادها صورت می گیرد. لذا در همان ابتدای جلسه پاکت پیشنهادات HSE گشوده شده توسط رئیس / مدیر HSE ارزیابی می گردد و نتایج بررسی و امتیازها در همان جلسه اعلام می گردد.

ب- مناقصات ۲ مرحله ای: در این مناقصات ارزیابی فنی بازرگانی و ارزیابی مالی در دو جلسه جداگانه صورت می گیرد. لذا پیشنهادات HSE شرکت کنندگان از طرف کمیسیون مناقصات در اختیار رئیس / مدیر HSE قرار می گیرد و واحد HSE نیز نتایج بررسی و امتیازات خود را به کمیسیون مناقصات اعلام می کند.

۹- انعقاد قرارداد: در این مرحله باید در متن قرارداد به مسئولیت پیمانکار در خصوص مسایل HSE به صورت شفاف و واضح اشاره شود. ضمناً کلیه اسناد مرتبط با مسایل HSE از جمله دستورالعمل HSE پیمانکاران به امضای طرفین برسد.

۶-۲- مرحله دوم: از انعقاد قرارداد تا اتمام عملیات موضوع پیمان

این مرحله به ترتیب شامل موارد زیر می‌باشد:

۱- اعلام شروع به کار: جلسات اعلام شروع به کار با تکمیل و امضای فرم شماره ۳ مندرج

در پیوست ۳، انجام می‌شود. در این خصوص می‌بایست به موارد ذیل توجه گردد:

- زمان جلسه: جلسات شروع به کار بهتر است بعد از انعقاد قرارداد و قبل از تجهیز کارگاه باشد.

- اعضای جلسه: رئیس HSE کارفرما، نماینده HSE پیمانکار، افراد کلیدی کارفرما و پیمانکار

- محل جلسه: بهتر است اولین جلسه در محل دفتر مرکزی کارفرما و جلسات بعدی در محل اجرای طرح یا قرارداد برگزار گردد.

۲- جمع آوری و تجهیز کارکنان و تجهیزات: در این مرحله صلاحیت کارکنان یکی از

مباحث کلیدی است. به طوریکه سوابق تحصیلی، آموزشی، تجربیات و مهارت‌های کارکنان پیمانکار باید مطابق با نیازهای شغلی آنها باشد. موضوع تطابق سلامت جسمانی و روانی فرد با شغل مورد نظر نیز از مسائل ضروری است.

کلیه تجهیزات، ابزار و موادی که توسط پیمانکار برای اجرای پروژه به کار گرفته می‌شود باید مطابق با استانداردها و مقررات مطرح شده در اسناد مناقصه باشد.

۳- اقدامات بنیادی در تجهیز کارگاه

- برگزاری جلسات داخلی پیش از طراحی و اجرا در هر منطقه

- برنامه ریزی در خصوص زمان و نحوه ارائه گزارش پیشرفت برنامه‌های HSE در جلسات مربوط به پیشرفت کار

- آموزش کارکنان پیمانکار

- اعمال نظارت و سرپرستی کارکنان کارفرما بر پیمانکار در خصوص مسایل HSE

۴- اجرای قرارداد: در این مرحله ضرورت دارد که استانداردها، مقررات و کلیه الزامات

مربوط به سیستم مدیریت HSE در کلیه مراحل طراحی، ساخت، توسعه و برچیدن و

تغییر مدنظر قرار گیرد. ضمناً باید برنامه ارزیابی و مدیریت ریسک با توجه به شرایط عادی، غیر عادی، اضطراری و بحرانی در کلیه مراحل فوق اجرا گردد.

۵- راهکارهای حصول اطمینان از رعایت استانداردها و مقررات HSE در اجرای قرارداد:

- کلیه طرح ها، نقشه ها و برنامه های پیمانکار باید قبل از اجرا، توسط کارفرما در خصوص عدم مغایرت با الزامات سیستم مدیریت HSE بررسی و طرح بعد از تایید جنبه های HSE، قابل اجرا خواهد بود.
- قبل از اجرای هرگونه تغییر باید اثرات آن بر جنبه های HSE بررسی و عدم مغایرت آن با الزامات سیستم مدیریت HSE توسط پیمانکار مشخص و اجرا و یا نحوه ایجاد تغییر می بایست توسط کارفرما تایید شود.
- در هنگام انجام عملیات اجرایی، در صورت نیاز، صدور مجوزهای کاری ضرورت دارد.
- پیمانکار موظف است براساس برنامه زمانی از پیش تعیین شده و الزاماتی که مورد تایید کارفرما است، ممیزی HSE را انجام و ضمن رفع عدم انطباقها، نتایج را به کارفرما اعلام نماید.
- پیمانکار موظف است درخصوص اجرای اقدامات کنترلی، برنامه های زمان بندی شده خود را به کارفرما ارائه نماید.
- کارفرما موظف است براساس برنامه زمانی از پیش تعیین شده و براساس الزاماتی که قبلاً به پیمانکار ابلاغ شده است، پیمانکار را مورد ممیزی قرار دهد.
- ضروری است علاوه بر جلسات داخلی در جلسات گزارش پیشرفت کار، پیمانکار در حضور مسئولین کارفرما و مشاور، گزارشی از وضعیت HSE و روند پیشرفت برنامه ها اعلام نماید.
- پیمانکار موظف است گزارشات مربوط به حوادث، رویدادها، بیماری ها و سایر مسایل مرتبط با HSE را براساس دستورالعمل گزارش حوادث شرکت ملی پالایش و پخش به کارفرما ارائه نماید.
- چنانچه پیمانکار در حال انجام فعالیتی باشد که ریسک آن در محدوده غیرقابل قبول قرار دارد، باید کار متوقف و پس از برطرف نمودن خطرات با تایید HSE

کارفرما یا مشاور او مجدداً آغاز به کار نماید. بدیهی است هزینه خسارت مربوط به توقف کار به عهده پیمانکار می‌باشد.

■ امور مالی کارفرما می‌بایست کلیه صورت حساب های پیمانکار را جهت بررسی جنبه های HSE و عملکرد پیمانکار در محدوده زمانی صورت حساب، به واحد HSE ارجاع نماید و پس از اعلام نظر HSE نسبت به پرداخت مطالبات پیمانکار اقدام گردد. در این فرایند، رئیس HSE اختیار دارد متناسب با منابع مالی قرارداد و حجم صورت حساب نسبت به کسر مبلغی از صورت حساب اقدام نماید.

■ در صورت ایجاد خسارت ناشی از سهل انگاری پیمانکار (مطابق با قانون مناقصات) رئیس HSE می‌تواند نسبت به کسر هزینه های مربوطه از مطالبات پیمانکار اقدام نماید.

۳-۶- مرحله سوم: از برچیدن کارگاه تا اتمام قرارداد و تسویه حساب نهایی

این مرحله به ترتیب شامل موارد زیر می‌باشد:

۱- برچیدن کارگاه

- در این مرحله می‌بایست طرح و نحوه اقدام درخصوص برچیدن کارگاه با لحاظ نمودن استانداردها و مقررات HSE توسط پیمانکار تهیه و در اختیار کارفرما قرار گیرد. سپس در صورت عدم مغایرت طرح‌های فوق با الزامات سیستم مدیریت HSE و تایید آن توسط کارفرما، فعالیت‌های مربوط به برچیدن کارگاه شروع گردد.
- طرح های پیمانکار درخصوص برچیدن کارگاه، باید شامل موارد ذیل باشد و کارفرما بر نحوه اجرای آن نظارت نماید:

○ آمادگی برای مدیریت بحران و مقابله با شرایط اضطراری

○ برگرداندن سایت به حالت اول

○ مدیریت دفع مواد زائد و بازیافتی

○ کنترل کلیه عوامل خطر که در راستای اجرای طرح ایجاد شده اند.

۲- ارزیابی نهایی و اتمام قرارداد: اجرای صحیح الزامات HSE در خصوص عملیات برچیدن

کارگاه بایستی به تایید واحد HSE کارفرما برسد و تسویه حساب نهایی پیمانکار با کارفرما منوط به تایید واحد HSE می‌باشد. قبل از اتمام قرارداد و تسویه حساب، پیمانکار می‌بایست

فرم شماره ۴ مندرج در پیوست ۴ را تکمیل و به تایید کارفرما برساند. در این مرحله گزارش نهایی عملکرد HSE پیمانکار توسط کارفرما تهیه و به عنوان مستند در سوابق ثبت خواهد شد. علاوه بر این نتایج این بررسی ها می تواند به عنوان مرجعی برای بازرنگری در برنامه های HSE پیمانکار و دستورالعمل های مربوطه قلمداد گردد. در این گزارش باید موارد زیر رعایت گردد:

- تعیین میزان تطابق عملکرد HSE پیمانکار با برنامه های از پیش تعیین شده
 - تعیین نقاط ضعف یا قوت، تهدیدها و فرصت های موثر در عملکرد HSE پیمانکار
 - انعکاس عملکرد پیمانکاران در لیست متقاضیان شرکت در مناقصه جهت بکارگیری آنها در ارزیابی های بعدی اسناد مناقصه
 - ثبت و نگهداری اطلاعات و تجربیات به دست آمده جهت استفاده از آنها در قرارداد های بعدی
 - صدور گواهی حسن انجام کار
- ارزیابی نهایی پیمانکار بر اساس نتایج ممیزی ها و بررسی ها در مراحل اجرا و برجیدن کارگاه خواهد بود.

۷- تاریخ تصویب و اجرا

این دستورالعمل توسط مدیریت ایمنی، بهداشت و محیط زیست تهیه و توسط امور سازمانی در هفت بند تنظیم و تدوین یافته و در تاریخ ۱۳۸۷/۸/۳۱ تصویب معاون محترم وزیر و مدیرعامل شرکت رسیده و در سطح شرکت ملی پالایش و پخش لازم الاجرا می باشد.

سید نورالدین شهنازی زاده
معاون وزیر نفت و مدیرعامل

سپروس دهقان مدیسه
رئیس امور سازمانی

محسن قادیری
مدیر ایمنی، بهداشت و محیط زیست

پیوست ۱: اسناد مناقصه برای قراردادهای کوچک

فرم شماره ۱	اسناد مناقصه برای قراردادهای کوچک	
پیمانکار می بایست مستندات زیر را در اسناد مناقصه ارائه نماید:		
ردیف	عنوان	توضیحات
۱	تعیین مسئولیت ها و وظایف HSE کلیه افراد در هر فاز قرارداد	
۲	تهیه و اجرای برنامه آموزشی عمومی و تخصصی HSE	
۳	سیستم تعیین شایستگی و کارایی افراد	
۴	رعایت مقررات و قوانین بیمه های درمانی و تامین اجتماعی کارکنان پیمانکار	
۵	رعایت استانداردها در هنگام دفع ضایعات ناشی از فعالیت های قرارداد	
۶	ارائه گزارش های آماری رویدادها مطابق با درخواست کارفرما (اعم از شبه حوادث، حوادث، آسیب ها، بیماری های شغلی، آلودگی های زیست محیطی و ...)	
۷	رعایت الزامات HSE در زمان تحویل قرارداد به نحویکه محل تحویل قرارداد به حالت اولیه تبدیل گردد.	
<p>توجه: موارد زیر همواره می بایست مورد توجه کارفرما و پیمانکار قرار گیرد:</p> <p>الف- کلیه فضاها و مناطق خطرناک، تمهیدات کنترلی بکار گرفته شده در رابطه با قرارداد به طور شفاف در اسناد درج شده است.</p> <p>ب- تمامی محدودیت ها و ممنوعیت ها از طرف کارفرما به پیمانکار به طور دقیق اعلام شده و پیمانکار از آنها مطلع می باشد.</p> <p>با اطلاع از موارد الف و ب تعهد می نمایم در طول قرارداد و اجرای قرارداد کلیه الزامات فوق را رعایت نمایم:</p>		
نام و نام خانوادگی کارفرما:	نام و نام خانوادگی بالاترین مقام پیمانکاری:	
امضاء:	امضاء:	
تاریخ:	تاریخ:	

پیوست ۲: اسناد مناقصه برای قراردادهای متوسط / بزرگ

فرم شماره ۲	اسناد مناقصه اسناد مناقصه برای قراردادهای متوسط / بزرگ	
پیمانکار می بایست مستندات زیر را در اسناد مناقصه ارائه نماید:		
توضیحات	عنوان	ردیف
	<p>رهبری و تعهد:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ تخصیص منابع مورد نیاز از قبیل زمان و پول برای موضوعات مرتبط با بهداشت، ایمنی و محیط زیست ▪ قراردادن موضوعات HSE در برنامه کاری روزانه پرسنل ▪ مشارکت پویا در فعالیت ها و بازنگری های HSE در محل کار و خارج آن ▪ ایجاد سیستم تشویقی برای ارائه پیشنهادهای که منجر به پیشرفت و اثربخشی برنامه های HSE می شود. 	۱
	<p>خط مشی و اهداف استراتژیک:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ وجود خط مشی HSE که الزامات آن با اهداف مندرج در خط مشی HSE کارفرما سازگار باشد ▪ در دسترس قرار دادن خط مشی برای کارکنان و گروه های ذینفع سازمان 	۲
	<p>سازماندهی، مسئولیت ها، منابع، استانداردها و مستندسازی:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ تبیین مسئولیت ها و وظایف در همه سطوح برای هر فاز قرارداد ▪ ایجاد سیستم اطمینان از صلاحیت، شایستگی و توانایی کارکنان در بدو استخدام و هنگام انتخاب شغل جدید ▪ نمودار سازمانی HSE مصوب ▪ ایجاد سیستم بازنگری ارزیابی صلاحیت کارکنان در اجرای وظایف محوله (ارزیابی عملکرد افراد در مقایسه با معیار معین) ▪ اختصاص منابع مالی تعریف شده برای همه بخشهای مندرج در دستورالعمل HSE پیمانکاران ▪ ایجاد سیستم ارزیابی پیمانکاران فرعی و تهیه لیستی از پیمانکاران واجد صلاحیت ▪ ایجاد سیستم اطلاع رسانی و مطلع نمودن کارکنان و گروه های ذینفع از مخاطرات و ریسک های HSE ▪ تعیین الزامات و برنامه آموزشی تخصصی HSE و آموزش های عمومی برای کارکنان در سطوح مختلف ▪ در اختیار داشتن قوانین و مقررات HSE، استانداردها و کدهای مرتبط و به روز 	۳

توضیحات	عنوان	ردیف
	<p>ارزیابی و مدیریت ریسک:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ شناسایی مخاطرات بالقوه آسیب رسان و اثرات ناشی از فعالیت ها (ادامه این حوزه باید تمام فعالیت‌ها را از قبل از طرح‌ریزی، اجرا و تا زمان برچیدن در بر گیرد) ▪ دستورالعمل اجرایی برای ارزیابی ریسکهای بهداشتی، ایمنی و محیط زیستی و اجرای آن (شامل فعالیتها، محصولات، خدمات، خطای عوامل انسانی و سخت افزاری) ▪ ایجاد سیستم ثبت خطرات و اثرات آنها ▪ سیستم شناسایی، ارزیابی و کنترل شبه حوادث ▪ پایش میزان مواجهه کارکنان با عوامل زیان آور محیط کار ▪ تهیه و به کارگیری شناسنامه ایمنی مواد برای کلیه مواد و مصالح به کار گرفته شده ▪ تهیه و اجرای برنامه عملیاتی کنترل ریسکها براساس اولویت حاصل از ارزیابی ▪ تایید سلامت و عدم سوء پیشینه کارکنان ▪ استفاده صحیح از تجهیزات حفاظت فردی مناسب 	۴
درج عناوین دستورالعمل‌ها	<p>طرح‌ریزی و اجرا:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ تامین الزامات HSE قبل از هر گونه خرید یا ساخت تاسیسات و تجهیزات جدید ▪ تاکید خاص بر روی شناسایی خطرات قبل از طراحی ها و در طراحی و اجرا ▪ تهیه و اجرای روش اجرایی مدیریت تغییر، کنترل تغییرات اعم از دائمی یا موقت (در رابطه با نیروی انسانی، صنعت، فرایندها و روش های اجرایی) ▪ در دسترس بودن دستورالعمل‌ها و روشهای اجرایی برای کلیه افراد پیمانکار و عمل به آنها (از قبیل صدور مجوز، مقابله با شرایط اضطراری، بحران، ارزیابی ریسکهای بهداشتی و زیست محیطی، تحلیل خطرات شغل و ...) ▪ تشکیل تیم های تخصصی امداد و نجات ▪ آمادگی برای مقابله با شرایط اضطراری (حوادث ناگوار، آلاینده های زیست محیطی، اپیدمی ها و ...) ▪ تعمیر و نگهداری مناسب تجهیزات ▪ تهیه لیستی از کلیه تجهیزات مورد استفاده در قرارداد ▪ برنامه مدون برای بازدیدها و بازرسی های دوره ای از تجهیزات ▪ طرح و برنامه مشخص برای تردد وسایل نقلیه سبک و سنگین ▪ دستورالعمل نحوه انتخاب افراد مجرب جهت حمل و نقل جاده‌ای و اجرای آن ▪ ایجاد سیستم هایی جهت اطمینان از مهارت رانندگان، اثربخشی آموزش های ارائه شده و اخذ مجوز برای سفر 	۵

ردیف	عنوان	توضیحات
۶	اجرا و پایش: <ul style="list-style-type: none"> ▪ ثبت و ارائه گزارش رویدادها به طور منظم و دوره‌ای مطابق با درخواست کارفرما (اعم از شبه حوادث، آسیب‌ها، حوادث، بیماری‌های شغلی، آلودگی‌های زیست محیطی و ...) ▪ انطباق فعالیت‌ها و وظایف مطابق با دستورالعمل‌ها و روش‌های اجرایی ▪ پایش عملکرد HSE و ثبت نتایج ▪ تطابق کارهای ثبت شده با اهداف، الزامات و خط مشی HSE ▪ تعیین مکانیزم و مسئولیت‌ها برای پیگیری حوادث به وقوع پیوسته 	
۷	ممیزی و بازنگری: <ul style="list-style-type: none"> ▪ تهیه و اجرای برنامه ممیزی HSE به عنوان یکی از فعالیت‌های عادی کنترل مشاغل ▪ ثبت و استفاده از نتایج ممیزی‌ها برای رفع عدم تطابق‌ها ▪ تعیین مسئولیت‌ها برای اجرای ممیزی 	
<p>توجه: موارد زیر همواره می‌بایست مورد توجه کارفرما و پیمانکار قرار گیرد:</p> <p>الف- کلیه فضاها و مناطق خطرناک، تمهیدات کنترلی بکار گرفته شده در رابطه با قرارداد به طور شفاف در اسناد درج شده است.</p> <p>ب- تمامی محدودیت‌ها و ممنوعیت‌ها از طرف کارفرما به پیمانکار به طور دقیق اعلام شده و پیمانکار از آنها مطلع می‌باشد.</p> <p>با اطلاع از موارد الف و ب تعهد می‌نمایم در طول قرارداد و اجرای قرارداد کلیه الزامات فوق را رعایت نمایم:</p>		
نام و نام خانوادگی کارفرما:	نام و نام خانوادگی بالاترین مقام پیمانکاری:	
امضاء:	امضاء:	
تاریخ:	تاریخ:	

پیوست ۳: عناوین جلسه اعلام شروع به کار

ردیف	عنوان
قبل از شروع به کار الزامات زیر می بایست با ذکر سند به تایید کارفرما و پیمانکار برسد:	
۱	کارفرما، پیمانکار را در جریان خطرات شناسایی شده، ریسک آنها و تمهیدات کنترلی بکار رفته در شرکت / منطقه قرار داده است و پیمانکار از کلیه برنامه مدیریت ریسک شرکت/ منطقه در محدوده فعالیت خود مطلع است.
۲	پیمانکار متعهد شده که در طول اجرای قرارداد مدیریت ریسک HSE را اعمال نماید.
۳	طرح HSE پیمانکار و کلیه قوانین و مسئولیت های تعریف شده به تایید کارفرما رسیده است.
۴	بر رعایت مقررات کارفرما به پیمانکار تاکید شده است.
۵	برنامه زمان بندی فعالیت های HSE پیمانکار در راستای اجرایی نمودن این دستورالعمل مورد تایید قرار گرفته است.
۶	نماینده تام الاختیار پیمانکار و نحوه تعامل وی با کارفرما جهت هماهنگی و همکاری در اجرای برنامه های HSE (امداد و نجات، بحران، مدیریت ریسک و ...) تعیین شده است.
۷	از برقراری تعامل مناسب با سازمان ها و نهادهای ذیربط برای مدیریت بحران و مقابله با شرایط اضطراری و آمادگی کارکنان پیمانکار جهت همکاری با کارفرما، اطمینان حاصل شده است.
۸	از تهیه برنامه توجیهی، آموزشی و آمادگی برای اجرای آنها اطمینان حاصل شده است.
۹	پیمانکاران فرعی در رابطه با الزامات HSE توسط پیمانکار اصلی توجیه شده اند.
۱۰	پیمانکار، سلامت کارکنان خود را برای اجرای قرارداد تایید می نماید.
۱۱	برای گزارش رویدادها و تجزیه و تحلیل آنها مطابق با درخواست کارفرما، از سوی پیمانکار روش اجرایی مشخصی تبیین گردیده است.
۱۲	پیمانکار برای موارد HSE از قبیل اخذ مجوزهای کار، تعمیر، حفظ و نگهداشت، برگه اطلاعات ایمنی مواد، سیستم های حفاظتی از افراد، تجهیزات و محیط زیست در شرایط معمول و غیرمعمول روشهایی تدوین نموده و آنها را اجرا می نماید.
۱۳	مسئولیت های کلیدی افراد (پیمانکار و کارفرما) در رابطه با اجرای برنامه های HSE با ذکر نام تعریف شده است.
۱۴	پیمانکار برای ارتقاء و بهبود فرهنگ HSE برنامه ریزی نموده و آنها را اجرا می نماید.
۱۵	موارد مغایر با استاندارد در محل اجرای پروژه، به پیمانکار ابلاغ گردد.
۱۶	کلیه الزامات در مورد استفاده از تجهیزات و خدمات جانبی به پیمانکار ابلاغ گردد.
در صورت عدم رعایت مقررات و دستورالعملهای HSE، کار با ید فوراً متوقف شده و تخلف اصلاح گردد. در غیر این صورت قرارداد فسخ و پیمانکار از لیست مؤسسات شرکت کننده در مناقصه شرکت حذف می گردد.	
ملاحظات:	
نام و نام خانوادگی کارفرما:	نام و نام خانوادگی بالاترین مقام پیمانکاری:
امضاء:	امضاء:
تاریخ:	تاریخ:

پیوست ۴: الزامات در زمان برچیدن کارگاه

فرم شماره ۴	الزامات در زمان برچیدن کارگاه
قبل از اتمام قرارداد و تسویه حساب، پیمانکار موظف است فرم زیر را تکمیل و به تایید کارفرما برساند:	
ردیف	عنوان
۱	پیمانکار با اعمال مدیریت ریسک در طول قرارداد مخاطرات ناشی از فعالیتهای خود را کنترل نموده است. موردی که باعث بروز خطرات بهداشتی، ایمنی و زیست محیطی گردد در محیط فعالیت پیمانکار مشاهده نمی شود.
۲	پیمانکار سایت را به حالت اول برگردانده است.
۳	مواد زائد و بازیافتی به طور صحیح توسط پیمانکار مدیریت شده است.
ملاحظات:	
نام و نام خانوادگی کارفرما:	نام و نام خانوادگی بالاترین مقام پیمانکاری:
امضاء:	امضاء:
تاریخ:	تاریخ:

پیوست ۵: معیارهای ارزیابی شرکت کنندگان در مناقصه از دیدگاه HSE

معیارهای ارزیابی شرکت کنندگان در مناقصه از دیدگاه HSE		
شرکت هایی که حداقل ۷۰ امتیاز کسب نمایند مورد تایید قرار خواهند گرفت.		
رتبه	موضوع	امتیاز
۱	استقرار سیستم مدیریت HSE-MS و اجرایی بودن آن	۹
۲	سوابق کاری مثبت در زمینه HSE	۸
۳	داشتن پرسنل مجرب و آموزش دیده در بخش HSE	۸
۴	داشتن توان مالی مناسب	۸
۵	داشتن تاییده از مراجع ذیصلاح	۸
۶	داشتن HSE Plan	۱۰
۷	داشتن دستورالعمل ایمنی کار	۱۰
۸	داشتن سوابق اخطارهای ایمنی	۷
۹	داشتن پرونده پزشکی پرسنل	۵
۱۰	داشتن سوابق بازدیدهای ایمنی	۶
۱۱	داشتن دستورالعمل پیشگیری از حوادث	۷
۱۲	ارائه مستندات گزارش حوادث	۷
۱۳	ارائه لیست گواهینامه وسایل ایمنی	۷
	جمع	۱۰۰